

Împreună pentru performanțe în guvernarea locală 2011–2012

Programul bunelor practici
ale Autorităților Publice Locale din Moldova

Ce este

Programul Bunelor Practici?

Programul Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova a fost lansat în anul 2005 de către Consiliul Europei în cooperare cu Guvernul Republicii Moldova, asociațiile de primari, proiectul USAID „Reforma Autorităților Publice Locale” și implementat de către IDIS “Viitorul”, fiind ulterior realizat în 2006, 2007, 2008 și 2010. Datorită succesele înregistrate de program în edițiile precedente, inclusiv interesul ridicat al autorităților publice locale de a-și împărtăși experiențele, echipa programului a decis ca Programul Bunelor Practici să continue și în anul 2012.

Reprezentând una din cele mai eficiente oportunități de promovare a activităților de succes, Programul Bunelor Practici are scopul de a identifica, valorifica și disemina bunele practici printre autoritățile publice locale din

valoare pentru autoritățile care își doreau modernizare și progres. În perioada 2005 – 2010, au fost depuse peste 250 practici de succes, iar mai mult de 20 de primării au beneficiat de mențiuni de onoare. Astfel, majoritatea raioanelor din Republica Moldova au avut șansa de a le fi recunoscute meritele și realizările inedite.

Reprezentanții administrațiilor publice locale care vor aplica la Programul Bunelor Practici

Programul Bunelor Practici ale Autorităților Locale din Moldova promovează bunele practici și proiectele de succes care înregistrat un impact semnificativ asupra comunității și a populației acesteia.

*Autorităților publice locale învingătoare le va fi conferit **Statutul celei mai Bune Practici** în domeniu pentru perioada menționată. Devenind Autorități cu Cea mai Bună Practică, acestea vor primi susținerea necesară*

Republica Moldova, contribuind astfel la eficientizarea guvernării locale. O bună practică la nivel local înseamnă istorii de succes, parteneriate și inovație, iar Programul Bunelor Practici vine, în acest sens, să asigure durabilitatea acestor inițiative prin schimbul de cunoștințe, abilități și experiențe.

Începând cu anul lansării, Programul Bunelor Practici a constituit un instrument de

vor avea oportunitatea de a se inspira și a aplica, în localitățile lor, modele reușite și performante. În acest fel, guvernarea locală va deveni mai eficientă, iar calitatea vieții cetățenilor se va îmbunătăți vizibil. Lucrând împreună, putem fi siguri că vom avea mai multe exemple de Bune Practici pentru autoritățile locale care pot aduce o contribuție reală la asigurarea unei administrații responsabile și eficiente în Republica Moldova.

Ce urmărește

Programul Bunelor Practici?

- Aprecierea și promovarea autorităților locale cu cele mai bune performanțe în domeniile-cheie ale activității administrației publice locale;
- Consolidarea capacităților administrative prin intermediul identificării și recunoașterii practicilor pozitive în prestarea serviciilor de către autoritățile publice locale;
- Eficientizarea serviciilor publice și încurajarea aplicării standardelor de calitate în procesul de prestare a serviciilor publice, inclusiv implementarea mijloacelor de modernizare tehnologică a sectorului public;
- Fortificarea autonomiei locale și încurajarea inițiativei la nivel local;
- Promovarea cooperării și consolidării teritoriale a unităților administrativ-teritoriale;
- Efectuarea schimbului de idei cu instituțiile administrației centrale, pentru a le determina să încurajeze bunele practici de management în domeniul administrației publice locale;
- Contribuirea la crearea unei societăți civile puternice, prin intermediul promovării unei administrații publice locale democratice și eficiente.

pentru a-și împărtăși bunele practici cu alte autorități publice locale din Republica Moldova.

*Împărtășirea bunelor practici se va realiza prin diverse acțiuni, atât la nivel național, cât și la cel local, ca: **evenimente publice** la care autoritățile învingătoare își vor prezenta practicile de succes și, **activități de informare și diseminare** organizate individual de către fiecare Autoritate cu Cea mai Bună Practică, cum ar fi editarea materialelor de vizibilitate, campanii de informare, vizite de studiu sau „Ziua Ușilor Deschise”. De asemenea, autoritățile vor fi instruite pentru a ști cum să transmită experiența lor altor autorități locale.*

Care este echipa programului?

Programul Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova este implementat de următoarea echipă:

- **Consiliul European** asigură suportul financiar pentru buna desfășurare a Programului.
- **Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) "Viitorul"** este responsabil pentru implementarea administrativă și logistică a Programului.
- **Coordonatorul de proiect**, în numele Anei-Maria Veverița, susține Grupul Coordonator și coordonează implementarea cu succes a Programului.
- **Grupul Coordonator** are rolul de a monitoriza și evalua implementarea Programului Bunelor Practici, de a superviza evaluarea și selectarea celor mai bune practici ale autorităților publice locale. Din componența Grupului Coordonator fac parte reprezentanți ai asociațiilor de primari, ai Guvernului Republicii Moldova, ai proiectului USAID „Reforma Autorităților Publice Locale”, ai autorităților locale, precum și experți IDIS “Viitorul”.

Panelul Consultativ al Grupului Coordonator include un grup de experți independenți în cele patru secțiuni ale Programului; experți recomandați și selectați de către Grupul Coordonator. Rolul Panelului Consultativ este de a evalua și recomanda autoritățile publice locale cu cele mai bune practici Grupului Coordonator prin:

- Realizarea vizitelor de verificare și ascultarea prezentărilor acestor autorități locale împreună cu Grupul Coordonator în cadrul unei ședințe comune;
 - Pregătirea unei liste succinte de autorități publice locale cărora le poate fi acordat Statutul celei mai Bune Practici în baza documentelor prezentate;
 - Participarea la dezvoltarea conceptului programelor de instruire a Autorităților cu Statutul celei mai bune Practici.
- **Experții locali:** Anatol Moldovan, Vlad Catlabuga și Liubomir Chiriac oferă suport cu privire la domeniile-cheie ale Programului.

Secțiunile de aplicare

Formularele de participare la concursul pentru Statutul Celei mai Bune Practici 2011–2012 pot fi depuse la una din următoarele 4 secțiuni:

1 Buna Guvernare: participarea cetățenească și parteneriate comunitare de succes

Participarea cetățenilor constituie o caracteristică cheie a bunei guvernări. Participarea poate fi directă sau intermediată de instituții asociative sau de reprezentanți informali. Este important să subliniem că democrația reprezentativă nu asigură garanții suficiente pentru participare pentru a fi automat caracterizată ca bună guvernare. Democrația reprezentativă este importantă, dar trebuie dublată de șanse supli-

mentare pentru ca cetățenii să participe, mai ales când este vorba despre grupuri defavorizate. În plus, este necesar să existe mecanisme prin care participarea să influențeze efectiv luarea deciziilor. Participarea trebuie să fie informată și organizată, prin libertatea de asociere și de expresie și prin existența societăți civile organizate. Transparența se referă la luarea și implementarea deciziei în administrația publică urmând reguli prestabilite și cunoscute de cetățeni, iar informația trebuie să fie ușor accesibilă și gratuită pentru toți cetățenii.

Cât privește modernizarea tehnologică a sectorului public, utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor moderne în sectorul public constituie premise pentru aplicarea unei economii digitale competitive. Modernizarea tehnologică și profesionalizarea administrației publice prin implementarea guvernului electronic, serviciilor on-line pentru cetățeni și business, precum și realizarea achizițiilor publice în regim on-line constituie doar câteva dintre acțiunile ce urmăresc obiectivul de digitalizare a guvernării locale.

Cooperarea cu alți actori, inclusiv cu cei din străinătate va consolida activitatea administrației publice locale.

Bunele practici ale acestei secțiuni fac referință la:

1. *Transparența și comunicarea cu societatea civilă*
2. *Participarea cetățenească*
3. *Etica publică*
4. *Utilizarea eficientă a tehnologiilor informaționale moderne*
5. *Cooperare*

Exemple de indicatori pe care autoritățile publice ar putea să le utilizeze pentru descrierea bunei lor practici:

- *instrumente de informare a cetățenilor cu privire la drepturile lor și modalitatea de implicare în activitatea administrativă și procesul decizional (campanii de informare, buletine informative, pagini web, etc.);*
- *cercetarea opiniei publice despre problemele locale de interes comun;*
- *cooperarea mai strânsă cu societatea civilă;*
- *mecanisme de dezvoltare a participării cetățenești;*
- *implicarea activă a populației în procesul decizional;*
- *transparența sporită a activității publice locale;*
- *aplicații inovatoare în guvernarea locală;*
- *cooperare internațională.*

2 Dezvoltarea socio-economică locală: performanțe și realizări

Scopul dezvoltării economice locale este să edifice capacitățile unei localități de a crea un sistem de cooperare între sectorul public, privat și cel al societății civile privind creșterea bunăstării socio-economice a comunității, cu rezultate de lungă durată și cu impact pozitiv asupra vieții cetățenilor.

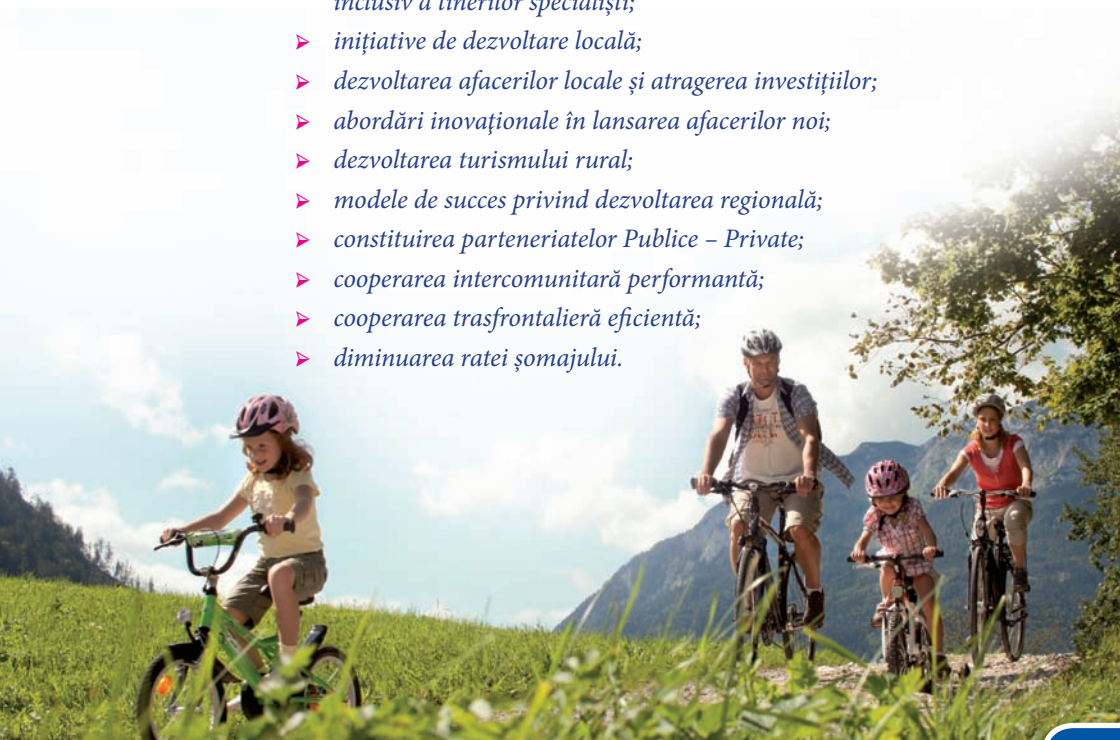

Bunele practici prezentate de către autoritățile publice locale la această secțiune se vor referi, printre altele, la:

1. Crearea mediului investițional avantajos și atragerea investițiilor în comunitate
2. Inițierea și dezvoltarea afacerilor locale
3. Instruirea și dezvoltarea antreprenoriatului local
4. Reducerea sărăciei în familii social-vulnerabile
5. Crearea locurilor noi de muncă

Exemple de indicatori pe care autoritățile publice ar putea să le utilizeze pentru descrierea bunei lor practici:

- integrarea în câmpul muncii a categoriilor defavorizate, inclusiv a tinerilor specialiști;
- inițiative de dezvoltare locală;
- dezvoltarea afacerilor locale și atragerea investițiilor;
- abordări inovatoare în lansarea afacerilor noi;
- dezvoltarea turismului rural;
- modele de succes privind dezvoltarea regională;
- constituirea parteneriatelor Publice – Private;
- cooperarea intercomunitară performantă;
- cooperarea transfrontalieră eficientă;
- diminuarea ratei șomajului.

3 Modele de succes privind eficientizarea energiei în comunitate

Eficiența și securitatea energetică au un impact direct asupra creșterii economice și reducerii sărăciei. Aceasta reprezintă un ansamblu de măsuri, implementarea cărora permite optimizarea relației dintre cantitatea de energie consumată și serviciile obținute. Pentru că economisirea energiei înseamnă și economisirea banilor, eficiența energetică este foarte profitabilă, ceea ce asigură o creștere a gradului de securitate energetică a statului – o preocupare primordială a Republicii Moldova.

Bunele practici ce privesc această secțiune se vor referi la:

1. Inițierea și implementarea proiectelor durabile de eficiență energetică
2. Utilizarea eficientă a surselor regenerabile de energie (energia eoliană, solară, a apei, geotermică, de biomasă, etc.)
3. Reducerea cheluielilor pentru întreținerea instituțiilor publice
4. Iluminat public performant

Exemple de indicatori pe care autoritățile publice ar putea să le utilizeze pentru descrierea bunei lor practici:

- *abordări inovative ale problemelor care țin de eficiență energetică;*
- *utilizarea eficientă a tehnologiilor privind conservarea energiei;*
- *organizarea unor campanii de informare privind eficiența energetică;*
- *implicarea comunității în utilizarea domestică a resurselor alternative de energie;*
- *colectarea și prelucrarea rațională a deșeurilor;*
- *lansarea afacerilor privind producerea de brichete, peleți sau alte produse din biomasă.*

Lansarea industriei de producere a energiei din surse alternative este unul din evenimentele economice pozitive ale anului 2012. Această industrie nu doar a fost lansată, dar pare să se extindă și există toate șansele de atingere a obiectivelor Strategiei Energetice privind producerea, către anul 2020, a energiei din surse alternative până la 20% din consum. În prezent, în Republica Moldova se desfășoară diverse instruirii pentru aleșii locali, iar, începând cu 2013, aleșii locali își vor spori cunoștințele în domeniul valorificării surselor de energie regenerabilă și sporirii eficienței energetice în comunitățile rurale.

4 Managementul performant al serviciilor publice locale

Administrarea, din perspectiva autorităților publice locale, înseamnă mai mult decât management. Persoanele cu atribuții în acest domeniu participă la procesul decizional și identifică acele nevoi ale localității care sunt necesare și prioritare, contribuind astfel, la crearea serviciilor publice noi și la satisfacerea așteptărilor și cerințelor cetățenilor.

Bunele practici prezentate de către autoritățile publice locale la această secțiune se vor referi la:

1. *Dezvoltarea serviciilor publice performante*
2. *Perfecționarea funcționarilor și aleșilor locali privind prestarea serviciilor publice*
3. *Consolidarea și dezvoltarea infrastructurii locale*
4. *Asigurarea unui management performant al activității administrative*

Exemple de indicatori pe care autoritățile publice ar putea să le utilizeze pentru descrierea bunei lor practici:

- *generarea serviciilor publice noi;*
- *prestarea serviciilor publice de calitate;*
- *numărul de cetățeni care beneficiază de servicii;*
- *accesibilitatea serviciilor publice;*
- *durabilitatea serviciilor publice;*
- *diminuarea prețurilor la servicii publice;*
- *amenajarea modernă a teritoriului;*
- *salubritate eficientă.*

Criteriile de selectare a cele mai bune practici locale

Pentru a obține Statutul Celei mai Bune Practici, practica autorității publice locale trebuie să corespundă următoarelor criterii:

- **INIȚIATIVĂ:** practica de succes a fost inițiată de APL sau alți actori comunitari;
- **INOVAȚIE:** practica locală aduce abordări noi, aplicații inovatoare și idei creative;
- **EFICIENȚĂ:** practica a obținut rezultate bune raportate la costuri acceptabile;
- **RELEVANȚĂ:** practica este importantă pentru comunitate;
- **PARTICIPARE:** a fost asigurată o interacțiune puternică a factorilor de decizie politică cu cetățenii și societatea civilă; create parteneriate locale;
- **GESTIONAREA EFICIENTĂ A RESURSELOR:** utilizarea responsabilă a resurselor interne (umane, financiare sau materiale) și/sau diversificarea celor din exterior;
- **IMPACT:** rezultatele practicii au un impact pozitiv asupra beneficiarilor;
- **DURABILITATE:** practica locală tinde a fi sustenabilă pentru generațiile viitoare ca beneficiile produse în urma aplicării acestei practici să fie de lungă durată pe o perioadă semnificativă de timp și să crească în importanță.

În afară de îndeplinirea criteriilor, autoritatea publică locală trebuie să *demonstreze excelență în unul din cele patru domenii ale Programului*, prin corespunderea bunei practici cu criteriile stabilite și să *fie motivată de a transmite experiența de realizare a bunei practici altor autorități publice locale.*

Procedura de selectare a celei mai bune practici locale

Ținând cont de criteriile prezentate în acest prospect, Grupul Coordonator al Programului va evalua formularele de participare și va pregăti o listă preliminară a autorităților locale solicitante a Statutului Celei mai Bune Practici pentru evaluare ulterioară. Pe parcursul lunilor **mai – iunie 2013**, membrii Grupului Coordonator vor vizita aceste autorități locale pentru a vedea modalitatea de aplicare și funcționare a bunei practici.

După ce vor fi vizitate, aceste autorități publice locale vor fi invitate să prezinte bunele lor practici în cadrul unei ședințe organizate la sfârșitul lunii **octombrie 2013**. În urma acestor prezentări și a vizitelor anterioare, membrii Grupului Coordonator vor selecta autoritățile publice locale cărora le va fi acordat Statutul „**Autoritatea cu Cea mai Bună Practică**” în domeniul în care a fost implementată practica. Celorlalte autorități locale li se vor acorda certificate de apreciere a experiențelor lor de succes.

Toate autoritățile publice locale participante la concurs vor fi anunțate cu privire la rezultatul competiției până la **30 septembrie 2013** și vor fi invitate să participe la Ceremonia de Premiere.

Modalitatea de aplicare

Toate autoritățile publice locale din Republica Moldova sunt invitate să depună formularul de participare la concursul pentru **Statutul Celei mai Bune Practici** pentru unul din domeniile expuse în prezentul prospect, în care consideră că au performanțe și care se potrivesc criteriilor programului descrise în acest prospect.

Vă rugăm să țineți cont de faptul că, pentru a participa la concurs, practica locală trebuie să fie implementată în perioada **1 ianuarie 2011 – 31 decembrie 2012**.

Numărul de practici sau domenii cu care o autoritate publică locală poate participa la concurs nu este limitat, dar pentru fiecare practică trebuie completate și expediate formulare de participare separate.

Pentru a participa la concursul din cadrul Programului Bunelor Practici autoritățile locale trebuie să completeze Formularul de Participare atașat la acest prospect și să-l expedieze prin poștă sau e-mail pe adresa IDIS "Viitorul" nu mai târziu de **1 mai 2013**.

De ce trebuie să aplicați la acest program?

Autoritățile publice locale participante la concurs vor beneficia de următoarele avantaje:

- ▶ *oportunitatea de a analiza și sistematiza practica aplicată;*
- ▶ *recunoașterea realizărilor locale la nivel național;*
- ▶ *posibilitatea de a obține reacții și recomandări referitoare la realizările înregistrate;*
- ▶ *premierea succeselor prin recunoaștere și oferirea de statut oficial;*
- ▶ *schimb de experiență cu alte autorități publice locale din Republica Moldova și de peste hotarele ei.*

Toate autoritățile publice locale care vor participa la Program vor primi certificate de participare, iar exemplele lor de practici vor fi făcute publice în Ghidul Bunelor Practici Locale.

Considerăm că în rezultatul programului vor fi identificate multe exemple de bune practici care merită a fi cunoscute la nivel național și internațional. Prin urmare, premiarea autorităților publice locale cu cele mai bune practici are drept scop, în primul rând, să recunoască și să susțină munca lor și să contribuie la împărtășirea informației despre bunele lor practici cu celelalte autorități locale, cetățeni și factori interesați.

Ceremonia de premiere

Autoritățile publice locale cu Statutul Celei mai Bune Practici vor fi premiate în cadrul unei Ceremonii Naționale, la care vor participa reprezentanți ai Guvernului Republicii Moldova, ai Consiliului European, ai Grupului Coordonator, ale autorităților locale și ai altor parteneri ai programului.

Ceremonia Națională de Premiere va avea loc în **octombrie 2013** și va fi o oportunitate pentru toate autoritățile publice locale să comunice publicului larg realizările lor de succes.

Diseminarea experienței

Autoritățile locale cu statutul *Celei mai Bune Practici* vor avea angajamentul de a organiza și desfășura activități de diseminare a bunelor practici. Specificul acestor activități va depinde parțial și de interesul din partea altor autorități publice locale de a primi informații și instruire în domeniile la care se referă bunele practici, dar și de capacitățile autorităților publice locale care dețin Statutul Celei mai Bune Practici. Pentru a beneficia de susținere și cunoștințe în diseminarea bunelor practici, autoritățile locale premiate cu Statutul Celei mai Bune Practici vor fi invitate să participe la un program de instruire care îi va ajuta: să înțeleagă modalitatea cu care au atins nivelul celei mai bune practici locale; să acționeze în calitate de instructori și să pregătească activități de instruire și de informare.

Pentru a genera interesul celorlalte autorități publice locale, autoritățile premiate cu Statutul Celei mai Bune Practici vor desfășura *evenimente de lansare*, cum ar fi, de exemplu Ziua Ușilor Deschise pentru a permite schimbul de bune practici și idei între autorități.

Fiecare dintre autoritățile publice locale premiate cu *Statutul Celei mai Bune Practici* va fi invitată să organizeze mai multe *evenimente de diseminare* a bunelor practici. Aceste evenimente vor fi concepute drept activități de instruire atât pentru vizitatori, cât și pentru autoritățile-gazde și vor facilita schimbul de idei și informații. Autoritățile locale – vizitatoare vor beneficia de noi idei și soluții la problemele cu care se confruntă pe care le vor putea aplica în practică în comunitățile din care fac parte. Autoritățile gazde vor primi reacții de răspuns referitor la bunele lor practici. Aceste evenimente vor include astfel de activități cum ar fi: *conferințe, seminare, ateliere de lucru; publicații și plasarea acestora pe Internet; materiale informative pentru diseminare etc.*

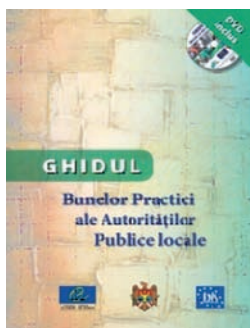

Antologia practicilor de succes

O antologie de practici de succes a comunităților din municipiul Chișinău (2011)

În ediție:

- Buna Guvernare: parteneriate comunitare de succes
- Managementul strategic al comunităților locale
- Dezvoltarea economică locală: realizări și performanțe
- Eficientizarea energiei și îmbunătățirea infrastructurii locale

GHIDUL Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale (2009)

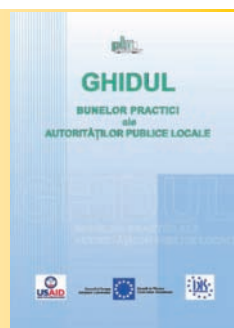
În ediție:

- Dezvoltarea infrastructurii locale
- Mediu și amenajarea teritoriului
- Buna guvernare;
- Organizarea și prestarea serviciilor sociale
- Cultură și valori
- Modernizarea managementul public local

GHIDUL Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale (2006)

În ediție:

- Dezvoltarea economică locală
- Organizarea salubrității și amenajarea teritoriului în comunități
- Dezvoltarea infrastructurii locale
- Organizarea și prestarea serviciilor sociale
- Acțiuni manageriale la nivelul colectivităților locale

O ANTOLOGIE DE PRACTICI DE SUCCES

IDEI • EFORȚ • PERFORMANȚE

LIUBOMIR CHERIAC
VICTOR MOCANU
VEAD CATLABUGA

O antologie de practici de succes: Idei, efort, performanțe (2006)

În ediție:

- Management performant în administrația publică locală
- Parteneriate comunitare de succes
- Asistența socială: metode și practici de succes
- Metode reușite de dezvoltare regională
- Dezvoltare economică locală: realizări și performanțe

Cuprins

Ce este Programul Bunelor Practici?	2
Ce urmărește Programul Bunelor Practici?	3
Care este echipa programului?	4
Secțiunile de aplicare	5
1. Buna Guvernare: participarea cetățenească și parteneriate comunitare de succes	5
2. Dezvoltarea socio-economică locală: <i>performanțe și realizări</i>	7
3. Modele de succes privind eficientizarea energiei în comunitate	8
4. Managementul performant al serviciilor publice locale	9
Criteriile de selectare a celei mai bune practici locale	10
Procedura de selectare a celei mai bune practici locale	11
Modalitatea de aplicare	11
De ce trebuie să aplicați la acest program?	12
Ceremonia de premiere	12
Diseminarea experienței	13
Antologia practicilor de succes	14

**Pentru a participa la programul bunelor practici
din Republica Moldova
Vă rugăm să expediați formularul de participare
completat pe adresa:**

Adresa Poștală:
Chișinău, MD-2005
Str. Iacob Hâncu 10/14
IDIS „Viitorul”
Tel: (+373 22) 22 18 44

Varianta electronică a
Formularului de Participare
poate fi descărcată de pe
www.viitorul.org și transmisă completată
pe adresa: ana.veverita@viitorul.org
cu mențiunea „Programul Bunelor Practici”

